

Concours externe de l'agrégation du second degré

Section langues vivantes étrangères : hébreu

Programme de la session 2021

LITTÉRATURE

Œuvres au programme

1)

דוד גרוסמן
עין ערד : 'אהבה'
1986, הקיבוץ המאוחד.

Bibliographie

Milner Iris, "La société israélienne et la Shoah : la perspective de la prose de la deuxième génération", *Revue d'histoire de la Shoah* (n° 184, janvier/juin 2006), pp. 223-268.

Moragh Gilead, "Breaking silence: Israel's fantastic fiction of the Holocaust", in *The Boom in contemporary Israeli fiction* (Dir. Alan Mintz), Hanover, NH: University Press of New England ; Brandeis University Press, 1997, pp. 143-183.

Moragh Gilead, "Israel's new Literature of the Holocaust: the case of David Grossman's *See Under: Love*", *Modern Fiction Studies*, vol. 45, n° 2 (Summer 1999), pp/ 457-479.

Morah Gilead, "La Nouvelle littérature de la Shoah : le roman *Voir ci-dessous : amour de David Grossman*", *Revue d'histoire de la Shoah* (n° 184, janvier/juin 2006), pp. 269-290.

Rabkin Eric, *The Fantastic in Literature*, Princeton, Princeton University Press, 1976.

Shaked Gershon, "The Children of the Heart and the Monster : David Grossman's *See Under : Love*", *Modern Judaism*, n° 9, mars 1989, pp. 311-323.

Sokoloff Naomi, "The Holocaust and the discourse of childhood : David Grossman's *See Under: Love*", *Hebrew Annual Review* 11, 1987, pp. 387-406.

Sokoloff Naomi, "Reinventing Bruno Schulz, Cynthia Ozick's *The Messiah of Stockholm* and David Grossman's *See Under : Love*", *AJS Review, The Journal of the Association for Jewish Studies*, 13.1-2, 1988, pp. 171-191.

Sokoloff Naomi, "David Grossman: Translating the 'Other' in 'Momik'" in Leon Yudkin, *Israeli Writers Consider the Outsider*, Londres, Associated University Press, 1993, pp. 37-56.

Todorov Tzvetan, *Introduction à la littérature fantastique*, Paris, Le Seuil, 1970.

Concours externe de l'agrégation du second degré

Section langues vivantes étrangères : hébreu

Programme de la session 2021

Bibliographie complémentaire

ברנדל אילנה, החייאה ותיקון המיתוס כאמצעי פרשני לשואה ע"פ הרומן "עיין ערך אהבה" לדוד גרוסמן, עבודה לקבלת תואר מ.א. בהדרכת חנן חבר, ירושלים האוניברסיטה העברית בירושלים 2003, 106 עמודים.

גלזמן מיכאל, שואה וזיכרון : בין סובייקטיביות ואינטרסקטואליות ב" עיין ערך : אהבה", בתוך רגע של הולדת, מחקרים בספרות עברית ובספרות יידיש לכבוד דן מירון עורך חנן חבר, ירושלים מוסד ביאליק 2007, עמ-563. 589

מנדלסון-מעוז עדיה " האופציה הלא ראליסטית : היהודי האחרון לקניוק , ו : עיין ערך אהבה לגרוסמן", בספרה הספרות כמעבדה מוסרית, קריאה במבחר יצירות בפרוזה העברית של המאה העשרים, רמת גן, אוניברסיטת בר-אילן, 2009, עמ 203-215.

2)

סמי מיכאל
חסות , 1977, הוצאת עם עובד
חצוצרה בואדי, 1987, הוצאת עם עובד

Bibliographie

Ben-Ezer, EHUD : " Arab images in hebrew literature, 1900-1930 ", New Outlook, n° 3, Tel-Aviv, mars 1986, pp. 24-28.

Domb, Risa : The Arab in Hebrew Prose, Vallentine, Mitchell, Londres, 1982.

Gamzu, Yossi : " Isaac and Ishmael write about each other ", Judaism 35,3, New York, 1986, pp. 306-315.

Gover, Yerach : " Were you there, or was it a dream ? Ideological impositions on israeli literature ", Journal of Palestine Studies, 16, Washington, 1986, pp. 56-80.

Moragh, Gilead : " New images of Arabs in israeli fiction ", Prooftexts 6,2, Baltimore, 1986, pp. 147-162.

Perry, Menahem : " The israeli-palestinian conflict as a metaphor in recent israeli fiction ", Poetics Today, Jerusalem, 1986, pp. 603-619.

Ramras-Rauch, Gila : The Arab in Israeli Literature, Indiana University Press, Bloomington and Indianapolis, I.B. Taurus & Co LTD, London, 1989.

Concours externe de l'agrégation du second degré

Section langues vivantes étrangères : hébreu

Programme de la session 2021

Saquer-Sabin, Françoise :

Le Personnage de l'Arabe palestinien dans la littérature hébraïque du XXe siècle, Paris, CNRS Éditions, mai 2002.

"Les Relations amoureuses entre Juifs et Arabes dans la littérature israélienne", in Reeh hors série, Paris, 1999, pp. 144-159.

"Voix de femmes israéliennes et palestiniennes chez Sami Michaël", in Tsafon n° 43, Lille, printemps-été 2002, pp. 65-81.

Articles en hébreu (par ordre chronologique)

- בן יוסף, יצחק, סמי מיכאל, חסות, תורים לחינוך ולהוראה, 2.09.78, עמיר-כופין, עדנה. סתם ערבים וסתם יהודים. הדואר, שנה 57, גלי ליו (כ"ב באב תשל"ח, 25 באוגוסט 1978), עמ' 609-610.
- הר-אבן, שולמית, הערבי בספרותנו - סטריאוטיפ או אדם?, מעריב 20.04.79.
- פישביין, יעל, חצוצרה בוואדי מי לא ירא, העיר, 2.6.87.
- מורד, גלעד, אוהבים ויורים : פני הערבי בראי הספרות, מאזניים 5-6 - תשמ"ח, 1988, עמ' 15-18.
- בן-עזר, אהוד, הערבי החי בקרבך, עתון 77, גליון 88-89, תשמ"ז, עמ' 21-23.
- ברג, ננסי. להביע את הריח : על סופרים יוצאי עיראק. עתון 77, גליון 180 (שבט תשנ"ה, ינואר 1995), עמ' 14-16, 17.
- בן-חביב, דולי. מרגלית מולדתי: מגדר ועדה בספרי המעברה של סמי מיכאל. תיאוריה וביקורת, גליון 20 (אביב 2002), עמ' 243-258.
- גרנות, משה. "אני שרוי בעולם המערבי יותר מאשר בעולם המזרחי" : שיחה עם סמי מיכאל. מאזניים : ירחון לספרות, כרך ע"ז, גלי 1, 2003. עמ' 29-34. חזר ונדפס בספרו : שיחות עם סופרים (תל-אביב : קווים, 2007), עמ' 201-218.
- בן-דב, ניצה. השיזף, הדקל, הנענע והחידקל : חותם עיראקי ביצירתו הישראלית של סמי מיכאל. בספרה : חיים כתובים : על אוטוביוגרפיות ספרותיות ישראליות (ירושלים ותל אביב : שוקן, תשע"א, 2011), עמ' 142-156.

Bibliographie complémentaire

Sami Mihael, Une trompette dans le Wadi, Paris, Calman Levy, 2006 (Traduction Sylvie Cohen)

CIVILISATION

La Société israélienne, du melting pot à la multiculturalité

Ouvrages

Abitbol Michel, *Histoire d'Israël*, Paris, Perrin, 2018

Concours externe de l'agrégation du second degré

Section langues vivantes étrangères : hébreu

Programme de la session 2021

Ben Amos Avner, *Israël : la fabrique de l'identité nationale*, Paris, CNRS Éditions, 20014.

Berthomiere William, *Les Juifs d'ex-URSS en Israël : Chronique d'une décennie d'immigration*, Editions Universitaires Européennes, 2011

Charbit Denis, *Israël et ses paradoxes. Idées reçues sur un pays qui attise les passions*, Le Cavalier Bleu, 2015.

CHETRIT Sami Shalom, *Intra-Jewish Conflict in Israel: White Jews, Black Jews*, London & New York, Routledge, 2010.

Dieckhoff Alain, *Le Conflit israélo-palestinien. 20 questions pour vous faire votre opinion*, Paris, Armand Colin, 2017.

ברוך קימרלינג, **מהגרים, מתיישבים, ילידים: המדינה והחברה בישראל – בין ריבוי תרבויות למלחמות תרבות**, תל אביב: הוצאת עם עובד, 2004, ברוך קימרלינג

ניסים קלדרון, **פלורליסטים בעל כורחם**, כנרת זמורה ביתן דביר, 2000

משה ליסק, **העלייה הגדולה בשנות החמישים – כשלונו של כור ההיתוך**, מוסד ביאליק, 1999.

YABLONKA Hannah, *Les Juifs d'Orient, Israël et la Shoah*, Paris, Calmann-Lévy / Mémorial de la Shoah, 2016.

Articles

Berthomière William, Anteby-Yemini Lisa, « De l'Aliya à l'immigration, ou la lecture d'un continuum migratoire », in *Revue Européenne des Migrations Internationales* 12, 1996, p33-60.

Berthomière William, « Croissance urbaine et immigration : le cas des villes de développement en Israël », *L'Information géographique*, vol. 67, n°2, 2003, pp. 134-150.

Chetrit Sami Shalom, « Mizrahi Politics in Israel: Between Integration and Alternative », in *Journal of Palestine Studies*, vol. 29, n°4, 2000, p. 51-65.

Dieckhoff Alain, « Israël une société multiculturelle sans multiculturalité », in *Le Débat*, 2015/4 n°186 p.54-64

Gottman Jean, Le « Creuset » des populations en Israël », in *Politique étrangère*, 1951, p.109-118

יוסף גורני, "כור ההיתוך החלקי במחשבה ובמעשה הציוניים", *הציונות* כרך כ"ג, 2001, ע'19-3.

Greilsammer Ilan, « Israël : des mots entre la droite et la gauche » in *Mots. Les langages du politique*, 1997, n° 50 p. 69-82

Greilsammer Ilan, « Réflexions sur l'identité israélienne aujourd'hui », *Cités*, n°29/1, 2007, pp. 39-48.

Concours externe de l'agrégation du second degré Section

langues vivantes étrangères : hébreu

Programme de la session 2021

Greilsammer Ilan, Israël : le rôle du facteur religieux juif dans le conflit israélo-arabe in *Les Champs de Mars*, 2015/1 (N° 26), p.97-107.

Hecker Marc, La société israélienne, contradictions et divisions, in *Etudes* 2005/11 tome 403, p.453-462

Jabareen T. Youssef T. , « Arabes israéliens dans un État juif : une citoyenneté de seconde zone », in *Les Cahiers de l'Orient* 2009/3 (N° 95), p.47-58.

Picard Avi, Melting pot or Hegemony – the Israeli melting pot from a comparative perspective, conference paper, https://www.researchgate.net/publication/277287638_Melting_pot_or_Hegemony_-_the_Israeli_melting_pot_from_a_comparative_perspective

אבי פיקאר, "רב תרבותיות – הדרך לכור היתוך חדש", *מפנה* 34, 2001, ע'17-11.

יהושוע פפר, "רב תרבותיות והחברה החרדית", *צריך עיון חשבה והגות חרדית- כתב עת דיגיטלי*, 2018.

Pitterberg Gabriel, « Domestic Orientalism: The Representation of 'Oriental' Jews in Zionist / Israeli Historiography », *British Journal of Middle Eastern Studies*, vol. 23/2, 1996, pp. 125-145.

Smootha Sami, « Les Sépharades dans la société israélienne : histoire sociologique et politique », in Shmuel TRIGANO (dir.), *Le Monde séfarade, II. Civilisation*, Paris, Seuil, 2006, pp. 761-802.

מיכל צוויג, "כור ההיתוך בין הלכה למעשה", *הישראלים* 1, 2007, ע'19-55.

Zohar Zion, «Sephardim and Oriental Jews in Israel: Rethinking the Sociopolitical Paradigm», *Sephardic and Mizrahi Jewry*, 2005, pp. 300-327.

LINGUISTIQUE

Grammaire et réalité linguistique. Morphologie, syntaxe, sémantique

Bibliographie indicative

Ouvrages et articles conseillés

Bolozky, Shmuel (2013), "Phonology: Israeli Hebrew." *Encyclopedia of Hebrew Language and Linguistics*. Edited by : Geoffrey Khan. Brill Online, 2015. 3.113-122.

Coffin, Edna A. and Shmuel Bolozky (2005), *A reference grammar of Modern Hebrew*. Cambridge: Cambridge University Press.

Glinert, Lewis (1989), *The Grammar of Modern Hebrew*. Cambridge: Cambridge University Press.

Halevy, Rivka (2015), "Syntax: Modern Hebrew." *Encyclopedia of Hebrew Language and Linguistics*. Edited by : Geoffrey Khan. Brill Online.

Concours externe de l'agrégation du second degré

Section langues vivantes étrangères : hébreu

Programme de la session 2021

Hadas-Lebel, Mireille (1998), *L'Hébreu, 3000 ans d'histoire*, Paris, Albin Michel.

Ilani, Noga, Shlomo, Sigal, Goldberg, Dina (2015), "Word Order." *Encyclopedia of Hebrew Language and Linguistics*. Edited by : Geoffrey Khan. Brill Online.

Saenz-Badillos, Angel (1993), *A History of the Hebrew Language*, Cambridge .

בן שחר רינה, 1993, היחס בין לשון דיבור ללשון כתב בסיפורת הישראלית של
שנות
השמונים, *העברית שפה חיה*, עורכים ע. אורנן, ר. בן שחר, ג. טורי, אוניברסיטת חיפה, עמ'

פרוכטמן מאיה 1990, לשונה של ספרות-עיוני סגנון ותחביר בספרות העברית. הוצאת ד. רכס.

פרקים בתולדות הלשון העברית. החטיבה המודרנית בהוצאת האוניברסיטה הפתוחה :

יחידה 8 החייאת העברית / פרופ 'מאיה פרוכטמן וד"ר עמנואל אלון

יחידות 9-10 העברית בת-זמננו / פרופ 'אורה שורצולד

יחידה 11 העברית המודרנית הכתובה / ד"ר יצחק שלזינגר

HÉBREU CLASSIQUE (BIBLE)

Genèse 31,40 à 54

Jérémie 10,1 à 16

Bibliographie fondamentale :

Bauer H. Leander P., *Historische Grammatik der hebraischen Sprache des Alten Testament*, Halle, 1922.

Biblia Hebraica Stuttgartensia (BHS), édition de Paul Kahle, notes massorétiques de Gérard Weil, Stuttgart, 1977.

Dotan A., "Masorah", dans *Encyclopedia Judaica*, tome 16, Tel Aviv, 1974.

Frensdorff S., *The Massorah Magna*, Hannover, 1876, réédition de 1968, New-York, introd. G.E. Weil,

Goshen-Gottstein M.H., *Text and Language in Bible and Qumran*, Jérusalem, 1960.

Hyvernat H., « Le Langage de la Massore », *Revue Biblique*, I, Paris, 1904, p. 546 et

suivantes. Joüon P., *Grammaire de l'hébreu biblique*, Rome, 1923.

Kautzsch E. et Cowley A.E., *Gesenius' Hebrew Grammar*, Oxford, 1910.

Lambert M., *Traité de grammaire hébraïque*, Paris, 1931-1938, *Termes massorétiques, prosodie hébraïque et autres études : appendices à la grammaire hébraïque*, révision et corrections de Cassuto P., Genève, 2005.

Mandelkern S., *Veteris Testamenti concordantiae Hebraicae atque Chaldaicae*, Leipzig, 1896.

Sirat C., « Les rouleaux bibliques de Qumran au Moyen Age, du livre au Sefer Tora, de l'oreille à l'œil », *Comptes rendus de l'Académie des Inscriptions et des Belles-Lettres*, Paris, 1991.

Concours externe de l'agrégation du second degré

Section langues vivantes étrangères : hébreu

Programme de la session 2021

Bibliographie proposée :

Abraham ben Ezra, *Mo'znayim*, édition de Levita E. chez Bomberg D., Venise, 1546.

Azcarraga Servert M.J., *Minhat Shay de Y.S. de Norzi*, Madrid, 1993, *La Masora parva del codice de Profetas de El Cairo*, Madrid, 1997,

Bacher W., *Un abrégé de grammaire hébraïque de Benjamin ben Juda, de Rome, et le Petah Debrai*, Paris, 1885,

Barc B., *Les arpenteurs du temps : essai sur l'histoire religieuse de la Judée à la période hellénistique*, Lausanne, 2000.

Bomberg D., *Première Bible rabbinique, éditée par Félix Pratensis*, Venise, 1517-18, *Seconde Bible rabbinique, éditée par Jacob ben Hayim ibn Adonyah*, Venise, 1524-25.

Boyarin D., *Intertextuality and the reading of the Midrash*, Bloomington, 1990. Busi

G., *Horayat haqore', una grammatica ebraica del secolo XI*, Francfort, 1984,

Derenbourg J., *Manuel du lecteur d'un auteur inconnu ; publié d'après un manuscrit venu du Yémen*, Paris, 1871, *Le Livre des parterres fleuris : grammaire hébraïque en arabe d'Abou'l-Walid Merwan ibn Djanah de Cordoue*, Paris, 1886,

Diaz Esteban F., *Sefer 'Oklah we-'Oklah*, Madrid, 1975.

Dotan A., *Sefer Diqduqe Te'amim d'Aharon ben Moshe ben Asher*, Jerusalem, 1967, "Prolegomenon", dans W. Wickes, *Two Treatises on the Accentuation of the Old Testament*, réédition, New York, 1970,

Driver S.R., *A treatise on the use of the tenses in Hebrew and some other syntactical questions*, Oxford, 1892, *An introduction to the literature of the Old Testament*, New York, 1893.

Dunash ben Labrat, *Teshuvot*, édition de Filipowski H., Londres, 1855.

Ginsburg C.D., *The Massoreth ha-massoreth of Elias Levita, or, the ancient critical apparatus of the old Testament*, Londres, 1867, *Introduction to the Rabbinic Bible*, Londres, 1867, *The Massorah compiled from manuscripts*, Londres, 1880-1905.

Gordis R., *The Biblical Text in the making, a Study of the Kethib-Qere*, New York, 1937.

Concours externe de l'agrégation du second degré

Section langues vivantes étrangères : hébreu

Programme de la session 2021

Goshen-Gottstein M.H., *Text and Language in Bible and Qumran*, Jérusalem, 1960, *Biblia rabbinica, a reprint of the 1525 Venice edition*, Jérusalem, 1972, *Keter Aram Tsoba : the fac-simile*, Jérusalem, 1976.

Juda ben Quraysh, *Risala*, édition de Becker D., Tel Aviv,

1984. Lambert M., *Eléments de grammaire hébraïque*,

Paris, 1890.

Le Déault R., *Introduction à la littérature targumique*, Rome, 1966, *Targum du Pentateuque : traduction des deux recensions palestiniennes complètes*, Paris, 1978-1981,

Loewinger D.S., *The Damascus Pentateuch: manuscript from about the year 1000, containing almost the whole Pentateuch*, *Heb. Quart. 5702*, Copenhague, 1978-1982.

Menahem ben Saruq, *Mahberet Menahem*, édition de Filipowski H., Londres,

1854. Revell E.J., *Nasiga in Tiberian Hebrew*, Madrid, 1987.

Silverstone A.E., *Aquila and Onkelos*, Manchester, 1931.

Skoss S.L., *The Hebrew-Arabic dictionary of the Bible : known as Kitab Jami' al-Alfaz (Agron) of David ben Abraham Al-Fasi the Karaite*, New Haven, 1936-1945,

Saadia Gaon, *the Earliest Hebrew Grammarian*, Philadelphie, 1955.

Sperber A., *Biblical Hebrew*, New York, 1949, *A Historical Grammar of Biblical Hebrew*, Leiden, 1966, *The Hebrew Bible with pre-Masoretic Tiberian vocalization : the Prophets according to the Codex Reuchlinianus (in a critical analysis)*, Leiden, 1969.

Spinoza B., « *Compendium Grammatices Linguae Hebraeae* », *Abrégé de grammaire hébraïque*, Paris, 1968.

Talmon S., *Qumran and the history of the Biblical text*, Cambridge, 1975.

Weil G.E., « *Massorah Gedolah iuxta codicem Leningradensem B 19a* », Pontifical Biblical Institute, Rome, 1971.

Wickes W., *Two Treatises on the Accentuation of the Old Testament*, réédition, New York,

1970. Yevin I., *Introduction to the Tiberian Masorah*, traduction anglaise de Revell E.J., New-

York, 1980. Yona ben Janah, *Sefer ha-Shorashim*, Berlin, édition de Bacher W., 1896.

Concours externe de l'agrégation du second degré

Section langues vivantes étrangères : hébreu

Programme de la session 2021

LITTÉRATURE RABBINIQUE

משנה-מסכת מגילה

Bibliographie :

La Michna Tome 5, texte hébreu ponctué et vocalisé par les membres du rabbinat français, Paris :

Keren hasefer ve-halimoud ,1971

Chanoch Albeck, *The Mishna (6 vols.)*, Jerusalem, The Bialik Institute, 1958 (en hébreu)

Jacob Nahum Epsetin, *Introduction to the Literature of the Tannaim*, Jerusalem, Magnes, 1957

(en hébreu)

Abraham Goldberg, "A Study Book of Halkha" in Shmuel Safrai (ed), *The Literature of the Sages. 1, Oral Tora, Halakha, Mishna, Tosefta, Talmud, external tractates*, Assen, Van Gorcum, 1987, 211-51

Günter Stemberger, *Introduction au Talmud et au Midrash*, Paris, Cerf, 1986